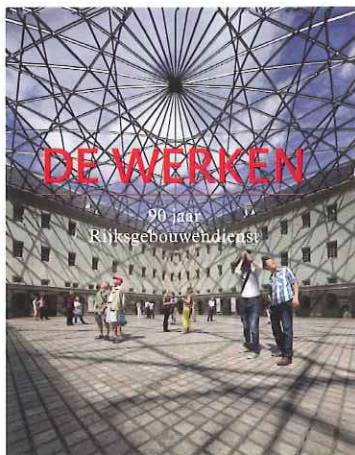

Aanbevolen lectuur

Onder redactie van Robbert Coops (r.coops@schinkelshoekverhoog.com)

De Werken van de Rijksgebouwendienst

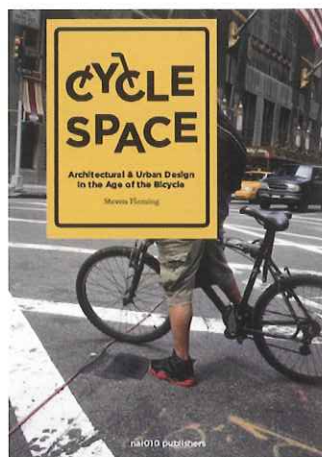
Aan de vooravond van de fusie tussen de Rijksgebouwendienst (Rgd) en het Rijksvastgoed- en Ontwikkelingsbedrijf – die in 2014 haar organisatorische beslag zal vinden – verscheen een boek over de prestaties van de Rgd over de afgelopen negentig jaar. Het is onder samenstellende redactie van Jaap Huisman geen salontafelboek geworden – hoewel er ook fraaie foto's in staan – maar meer een verantwoording achteraf van de inspanningen van deze ambtelijke dienst. Het geeft daarmee gelijktijdig ook een beeld van de bouwtechniek, van architectonische opvattingen en trends gedurende bijna een eeuw.

De Werken heeft als uitgangspunt de verschillende typen gebouwen en het gebruik daarvan, waarbij (gelukkig!) volledigheid niet is nagestreefd. Dat zou ook niet kunnen want de Rgd heeft immers een veel te groot oeuvre nagelaten; van scholen tot gevangenissen, van paleizen tot kantoren. Anno 2011 omvatte de rijkshuisvestingsportefeuille zo'n tweeduizend objecten, zo'n zeven miljoen vierkante meter vloeroppervlak. En dat is veel meer geweest. De Rgd heeft ook monumenten, kunst en stedenbouw onder de hoede. Ze vormen een illustratie van een exploderende en krimpende overheid. Vaak is deze ambtelijke dienst – die na een lange, departementale zwerftocht nu bij Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is ondergebracht – katalysator van stedenbouwkundige ontwikkelingen, zoals op de Kop van Zuid in Rotterdam (rechtbank en belastingkantoor) en in Den Bosch (Paleis van Justitie). Daarnaast – zeker niet onbelangrijk – is de Rgd behoeder van het culturele erfgoed en stimulator van technische

ontwikkelingen, zoals nu op het terrein van duurzaamheid en energiebesparing. Het jubileumboek maakt duidelijk hoe belangrijke de Rgd is als schakel in het bouwproces, als opdrachtgever, maar ook als ontwikkelaar en beheerder. Aan de andere kant blijkt dat de dienst eigenlijk altijd redelijk in de luwte van het politieke en maatschappelijke debat heeft kunnen functioneren.

JAAP HUISMAN (2012): DE WERKEN; 90 JAAR
RIJKSGBOUWENDIENST, ISBN 978 907 352 5009
288 BLADZIJDEN, DEN HAAG

Ruimte voor fietsen

Fietsen is gezond, praktisch en *cool*, maar het biedt ook een andere ruimtelijke beleving en kijkt op stedenbouw. Uiteindelijk zorgt de fiets voor leefbare steden in alle opzichten. Fietsen als game-changer dus. Steven Fleming, docent architectuurgeschiedenis aan de Universiteit van Newcastle in Australië, en bovenal fietsgeek, beschrijft in *Cycle Space* hoe fietsen de wereld langzaam verovert en beter maakt. Vooral interessant is de beschrijving van de fietscultuur in acht voorbeeldsteden, die vooraf gaat aan ieder thematische hoofdstuk. Natuurlijk begint Fleming in Amsterdam, want Nederland is voor hem nog altijd fietsland nummer 1. Fietsen zit in onze genen, en niet omdat ons land vlak is en alles zo dichtbij is. En ook niet omdat we in de grote stad zo weinig parkeerterreinen voor de auto hebben. Nee, Fleming schrijft onze fietscultuur toe aan de calvinistische levenshouding. Wij Nederlanders kiezen de moeilijkste manier om ons in weer en wind te verplaatsen uit een soort

Agenda

Masterclass water en gebiedsontwikkeling
Inspiratie uit de praktijk voor het combineren van wateropgaven en andere ruimtelijke opgaven
13 en 14 november Hotel Mitland Utrecht
willem.heesen@platform31.nl

13de Nationaal Sustainability Congres
"The Revitalization of Sustainability: "Dienen en verdienen".
20 november NBC Nieuwegein
www.sustainability-congres.nl

RUIMTEVOLK Expeditie 2012
Innovatiefestival voor (nieuwe) ruimtelijke vraagstukken
29 november 2012
Trouw Amsterdam
<http://ruimtevolk.nl/expeditie-2012/>

Nationaal Openbare Ruimte Congres 2012
De openbare ruimte als oplossing
Woensdag 12 december
Madurodam, Den Haag
www.nationaalopenbare ruimtecongres.nl

zelfkastijding. We ondergaan ons lot, maar niet gelaten. Met volle overgave rammen we op de pedalen en voelen ons koning op de weg. Dat uit zich in de ruimte, die de fietser krijgt op de openbare weg en de dominante rol in het straatbeeld. De fiets als religieus symbool; hoe anders is te verklaren dat ze hier fietsenstallingen als 'kathedralen' bouwen? En zo relateert Steven Fleming ook in andere steden de positie van de fietser aan de dominante cultuur. Fietsen als subcultuur in New York, als symbool van verzet in Sydney en omdat het hip en milieubewust is in Kopenhagen. De thematische hoofdstukken gaan uitgebreid in op de rol die de fiets speelt en nog kan spelen bij het anders inrichten van de openbare ruimte en de stad. Met de uiteindelijke conclusie dat ruimte voor de fiets betekent dat we de stad meer op de menselijke maat ontwerpen, met oog voor diversiteit, creativiteit en duurzaamheid.

STEVEN FLEMING: CYCLE SPACE, ARCHITECTURE & URBAN DESIGN IN THE AGE OF THE BICYCLE, NAI100 PUBLISHERS, ROTTERDAM, 2012 ISBN 9789462080041

↑ **Marcel Bayer**